

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA
Zagreb, 9. svibnja 2024.

Analiza odluke

Galović protiv Hrvatske
zahtjev br. 54388/09

čl. 8. Konvencije – pravo na poštovanje doma

Domaći sudovi su pravilno proveli test razmjernosti miješanja u podnositeljčino pravo na poštovanje doma

Europski sud za ljudska prava (Europski sud) donio je 5. ožujka 2013. odluku kojom je utvrdio da je zahtjev podnositeljice zbog navodne povrede prava na poštovanje doma zajamčenog člankom 8. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (Konvencija) očito neosnovan.

Suprug podnositeljice je 1949. stekao stanarsko pravo na stanu u Mošćeničkoj Dragi od 56,4 m², u vlasništvu privatne osobe J.J. Podnositeljica je nakon smrti supruga 1995. postala nositeljica stanarskog prava na tom stanu i u njemu nastavila živjeti sa sinom i njegovom obitelji. Nakon smrti vlasnika J.J. vlasnika stana postao je njegov sin A.J. Dana 5. studenog 1996. stupio je na snagu Zakon o najmu stanova.

Dana 9. travnja 1997. podnositeljica je zatražila od A.J. da sklope ugovor o najmu sa zaštićenom najamninom u skladu s odredbama Zakona o najmu stanova, no A.J. na zahtjev nije odgovorio. Dana 4. svibnja 1999. A.J. je podnio tužbu za iseljenje protiv podnositeljice i njenih ukućana iz stana pred Općinskim sudom u Opatiji. U to vrijeme je A.J. živio u stanu od 65.82 m² sa suprugom i dva odrasla sina te je naveo da u predmetni stan želi smjestiti svoje sinove.

Podnositeljica i njeni ukućani podnijeli su protutužbu za sklapanje ugovora o najmu sa zaštićenom najamninom. Općinski sud u Opatiji prihvatio je tužbeni zahtjev A.J.-a, odbio protutužbu podnositeljice i njenih ukućana, i naložio podnositeljici i njenim ukućanima da iseles iz stana. Županijski sud u Rijeci potvrdio je prvostupanjsku presudu pa je A.J. pokrenuo ovršni postupak za iseljenje. Dana 12. ožujka 2003. doneseno je rješenje o ovrsi na temelju navedene prvostupanjske presude. Dana 14. siječnja 2003. podnositeljica i njeni ukućani su podnijeli ustavnu tužbu, a USUD je na njihov zahtjev odgodio ovrhu iseljenja do donošenja odluke. USUD je u konačnici odbio ustavnu tužbu, a podnositeljica i članovi njenog domaćinstva napustili su stan svojom voljom 29. travnja 2009. pa je ovršni postupak obustavljen.

Podnositeljica je pred Europskim sudom prigovarala povredi članka 8. smatrajući da su domaći sudovi, naloživši joj da iseli iz stana, povrijedili njeno pravo na poštovanje doma.

Odlučujući o dopuštenosti zahtjeva, posebno o tome je li zahtjev očito neosnovan, Europski sud je utvrdio da se radi o pravu koje štiti članak 8. Konvencije i da je odlukom suda kojom je naloženo iseljenje podnositeljice i njenih ukućana došlo do miješanja u pravo na poštovanje doma. Te okolnosti nisu bile sporne među strankama.

Stoga je Europski sud proveo test u okviru članka 8. Konvencije, razmatrajući sljedeće:

Je li miješanje u dom podnositeljice bilo propisano zakonom?

Europski sud je utvrdio da su domaći sudovi svoje odluke temeljili na različitim odredbama Zakona o najmu stanova. Stoga je bilo potrebno ispitati jesu li domaći sudovi zakon primijenili na očito nepravilan ili proizvoljan način, imajući na umu supsidijarnost Konvencije (vidjeti [Goranova-Karaeneva protiv Bugarske](#), br. 12739/05, 8. ožujak 2011., st. 46.; [Weber i Saravia protiv Njemačke](#) (odluka), br. 54934/00, ECHR 2006-XI, st. 90.).

Ustavni sud je svoju odluku temeljio na članku 40. stavku 1. Zakona o najmu stanova¹, te je Europski sud ocijenio da tumačenje te odredbe nije bilo arbitrarno. Predmetno tumačenje je bilo ekstenzivno, ali nije bilo preopširno ili nepredvidljivo. Stoga je miješanje bilo propisano zakonom i to člankom 40. stavkom 1. Zakona o najmu stanova.

Teži li se njime ostvarenju legitimnog cilja?

Miješanje (na temelju pravomoćne sudske presude kojom je podnositeljici naloženo iseljenje) u pravo na poštovanje doma težilo je ostvarenju legitimnog cilja zaštite prava drugih, izričito navedenom u članku 8. stavku 2. Konvencije. Konkretnije, radilo je o zaštiti prava A.J., vlasnika predmetnog stana.

Je li miješanje bilo „nužno u demokratskom društvu“, odnosno razmjerno cilju koji se težilo ostvariti?

Sud je ponovio da će se miješanje smatrati „nužnim u demokratskom društvu“ za postizanje legitimnog cilja ako zadovoljava „neodgodivu društvenu potrebu“ i, posebice, ako je razmjerno s legitimnim ciljem koji želi postići, u skladu s presudom [Connors protiv Ujedinjene Kraljevine](#), br. 66746/01, 27. svibnja 2004. st. 81.

U ovom predmetu Europski sud je utvrdio, kao i domaći sudovi, da je podnositeljica živjela u stanu sa sinom i njegovom suprugom, a koji su bili vlasnici kuće od 120 m² i stana od 74 m². S druge strane, vlasnik stana živio je u stanu od 65,82 m² sa suprugom i dva odrasla sina. Stoga su podnositeljica i njeni ukućani puno lakše mogli ostvariti svoje stambene potrebe od vlasnika stana u kojem su stanovali.

Uz navedeno, podnositeljica nije dokazala da je vlasnik stana bio vlasnik i drugih pogodnih nekretnina u kojima bi mogao živjeti on ili drugi članovi njegove obitelji.

S obzirom na to da su domaći sudovi pravilno ispitali razmjernost miješanja u pravo na poštovanje doma podnositeljice i da su pri ocjeni razmjernosti postigli pravilnu ravnotežu između suprotstavljenih interesa podnositeljice i vlasnika stana Europski sud je utvrdio da je zahtjev podnositeljice očito neosnovan.

¹ NN br. 91/96.

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.

© 2024. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava